

nedeljaki

Primorski dnevnik

Leto XIV - št. 35 (3880)

TRST, nedelja 9. februarja 1958

Cena 30 lir

PRIZADEVANJA TREH

Vsi, ki obsojajo nasilje kot sredstvo za reševanje mednarodnih sporov, z olajšanjem pozdravljajo vest o prizadevanjih Hammarskjolda, Thompsona in Menšikova, da bi se veliki končno sestali

Takoj po uspešni izstrelitvi ameriškega satelita se je vsaj na podlagi tega, kar so do sedaj poudarjali na Zahodu, morala nujno poročiti misel, da bodo na Zahodu, ali bolje rečeno v ZDA, sedaj bolj pripravljeni na zblizanje z Vzhodom sprito vzpostavljene «ravnotežne sile». Tako so položaj tudi komentirali objektivni opazovalci. Toda kmalu se je zgodilo, da so tisti, ki so načelno proti vsakemu sporazumevanju z Vzhodom, začeli kričati, da so ZDA pravzaprav sedaj dosegle premoč nad Sovjetsko zvezo in da zaradi tega ni več potrebna predlagana konferenca; če pa se že morajo sestati najvišji, naj pogoje diktira ameriška stran.

Ravno v pravem trenutku se je zgodilo, da je nevspešen dogodek ohladil preveč razgrete glave in vzpostavil ravnotežje tudi v marsikaterih možganih. Mislimo namreč nov neuspeh pri poskusu z raketo «Vanguard», ki je eksplodirala kmalu potem, ko se je dvignila v zrak. Ta slabi vtis so hoteli zbrisati z medcelinsko raketo «Atlas» in so pohiteli z njenim preizkušanjem. Toda glej, tudi ta jim je odpovedala in je napravila nekaj «samomora», kar so uradno v lepših besedah obrazložili nov neuspeh. Pa tudi ta neuspeh je morda prišel v pravem trenutku, da se ohrani ravnotežje v prenekanterih razgretih možganih.

Prva javna reakcija na novo Bulganinovo pismo Eisenhowerju, ki je prišlo prav ob uspešni izstrelitvi «Explorerja», je bila povsem negativna. Toda zadnje dni se opažajo znaki, ki kažejo na rahlo premikanje ameriške politike v bolj pozitivno smer in že se govori o «novi politiki» ZDA. Res je, da je stari Dulles ostal vedno... Dulles, vendar pa je vrsta činiteljev, ki ga silijo k tej «novi politiki». Novi ameriški veleposlanik v Moskvi Thompson, ki je že več dni v Washingtonu, in ki se vrne jutri v Moskvo, se Eisenhowerju in Dullesu obrazložil zaključke, do katerih je prišel ob skrbni proučitvi sedanjega položaja in sovjetske politike. Poudaril je, da po njegovem mnenju v Moskvi nikoli ne želijo sporazuma, kot začetek, vsaj v tistih vprašanjih, ki so za sporazum dozorela. Zato je že sedaj zagotovljen uspeh morebitne konference najvišjih, če ne bodo njene delovnega spreda preveč obremenili. Naloga ta-

ko imenovane tajne diplomacije pa naj bo, da to konferenco pripravi. Govoril se, da odhaja Thompson v Moskvo prav s takimi navodili, to je pripravi tla za konferenco, ne da bi prej sklicali sestanek zunanjih ministrov.

Enaka naloga se pripisuje tudi novemu sovjetskemu poslaniku v ZDA Menšikovu, ki se je v petek razgovarjal z Dullesom. Oba, Menšikov in Dulles, sta po razgovoru izjavila, da upata na izboljšanje odnosov med obema državama in na vedno plodnejše sodelovanje, ki se je začelo s sklenitvijo kulturnega sporazuma.

Pri vsem tem moramo omeniti tudi napovedano potovanje glavnega tajnika OZN Hammarskjolda v Moskvo, kamor ga je povabila sovjetska vlada. Tudi Hammarskjold je izjavil, da je tako imenovana tajna diplomacija v okviru OZN mnogokrat dala plodne rezultate in o-mnogčila poznejše sporazume. Zlasti se zavzema za obnovo razgovorov o razorožitvi, ker je prepričan, da je celo dosedanja izmenjava pism pokazala, da so nekatere strani tega vprašanja sedaj zrele za sporazum. Tako poudarja, da tega vprašanja ne bi bilo treba obravnavati v celoti, temveč ločeno vsak njegov posamezni vidik, kajti že ure-ditev enega izmed vprašanj bi olajšala tudi ure-ditev ostalih. Vprašanje vseмирskih raket izvira iz splošnega razorožitvenega vprašanja in zato bi morali tudi o njem posebej razpravljati. V zvezi s tem predlaga Hammarskjold, naj se v OZN ustanovi poseben znanstveni odbor za vseмирske rakete, ki naj bi pospešil sporazum o prepovedi uporabe vse-mirskih raket v vojaške namene.

Če so se v Moskvi odločili povabiti Hammarskjolda na razgovore in če je tajnik OZN vabilo sprejel, imajo verjetno na obeh straneh dovolj raz-logov, ki govorijo o mož-nosti, da to potovanje ne bo brezuspešno.

In če k temu dodamo še dejstvo, da se jedri enega in drugega bloka vedno bolj mehčata, tako da pravzaprav lahko začnemo - čeprav še zelo opre-zno - lahko govoriti o prebijanju in medseboj-nem prelivanju iz enega v drugi tabor vseh tistih sil, ki se odločno zavzema-

jo za pomirjenje, čemur naj sledi vsestransko plodno sodelovanje. Lahko govorimo o taboru tistih, ki pomirjenja nečajo, in jih lahko vsakdo takoj izle-di, ter o taboru tistih, ki so za pomirjenje in ki odločno zagovarjajo zahte-vo za sklicanje konferen-ce velikih, ki naj pomeni začetek faze pomirjevanja, sporazumevanja in sode-lovanja. Drugih je vedno več tudi v zahodnem blo-ku in prvi so vedno bolj v manjšini.

Pri vsem tem ni sedaj važno, če v ameriškem držav-nem departmaju govo-rijo o «skrajni nevarno-sti» poljskega predloga o brezatomskem področju v Srednji Evropi, ali če na drugi strani podajajo mor-da izjave, ki niso vseč drugi strani. Dejstvo je, da se načelno sedaj na eni in na drugi strani strin-jajo o nujnosti iskanja poti, ki naj pripelje iz se-danjega nevarnega stanja in sedaj je najbolj ustre-za pot prav konferenca med najvišjimi.

Vsi tisti, ki obsojajo nasil-je kot sredstvo za reše-vanje mednarodnih sporov, so z olajšanjem pozdra-vili vest o prizadevanjih Hammarskjolda, Thomp-sona in Menšikova, da bi se veliki končno odločili, da se sestanejo.

M. B.

V četrtek je blizu muenchenskega letališča prišlo do velike letalske katastrofe. Letalo angleške družbe BEA, ki je peljalo iz Beograda v domovino nogometno enajstoročje kluba Manchester United, skupino novinarjev in vodstvo kluba ter pet drugih potnikov, je treščilo na tla, pri čemer je bilo 21 mrtvih in 16 ranjenih. Beograjska «Crvena zvezda», s katero je dan pred tem angleško moštvo odigralo svojo zadnjo tekmo, je predložila, naj se «Manchester United» proglasi za častnega zmagovalca letošnjega pokala evropskih prvakov.

Nov brutalni napad francoskih letal na tunizijsko vas blizu alžirske meje

Okoli sto mrtvih in mnogo ranjenih - Letala so porušila tudi šolo in ubila 12 otrok - Vozilo Mednarodnega Rdečega križa in vozilo Rdečega polmeseca uničeni - Tunizija zahteva takojšnji umik vseh francoskih čet tudi iz Biserte ter napoveduje protest pri OZN - Izjave Burgibe «New York Timesu»

TUNIS, 8. — Francoska letala so izvedla nov brutalni napad na tunizijsko ozemlje, pri čemer je bilo ubitih po dosedanjih uradnih ugotovitvah 72 Tunizijcev, 87 pa ranjenih. Tunizijska vlada je takoj odločno protestirala pri francoski vladi in je odpošlacila svojega poslanika iz Pariza. Poleg tega zahteva takojšnji umik vseh francoskih čet s tunizijskega ozemlja vstevši iz Biserte. Če bo potrebno, se bo obrnila na OZN. Vsem francoskim vojakom je prepovedano kroženje po tunizijskem ozemlju brez posebne dovoljenja.

Tudi tunizijsko ljudstvo je odločno odgovorilo na brutalni napad francoskih letal, ki se, kakor se vidi, ravna po načelu, ki ga je v Parizu poudaril uradni predstavnik francoske vlade, da namreč te vlade ne brigajo pravni predpisi. V kraju Kef, kjer so v bolnišnici nekateri ranjeni, žrtve brutalnega napada, je ljudstvo priredilo protifrancoske demonstracije in zahtevalo takojšnji umik vseh francoskih čet s tunizijskega ozemlja.

Predsednik Burgiba je po-zval k sebi francoskega od-pravnika poslov in mu spo-ročil zahteve tunizijske vlade.

V Rabatu je tunizijsko poslanstvo objavilo danes popoldne sledeče poročilo: «Področje Sakiet - Sidi - Jus-ej je bilo ponovno pozoro-ske čete, ki so v Alžiru, so izvršile napad na tuni-zijsko ozemlje. 8. februar-ja zjutraj je 20 letal «B-26» obstreljevalo in bombardi-ralo Sakiet - Sidi - Jus-ej. pri čemer je bilo znatno šte-vilo žrtev med tunizij-skimi vojniki in civilisti. Ker je sobota tržni dan v tem kraju, je bilo število žrtev zelo visoko. Teh je 100 mrtvih in 75 ranjenih. Vaska šola je bila popolno-ma uničena in vsi učenci so umrli. Številna poslopja, med katerimi sedež dežel-nega delegata, policijska po-staja in poslopja narodne garde, so bila uničena. Uničen je bil tudi avto-

mobil Mednarodnega Rdečega križa. Delegat Mednarod-nega Rdečega križa gospod Hoffman in predstavnik Rdečega polmeseca sta nam-reč pravkar razdeljevala zi-vila in oblačila alžirskim beguncem na tem področju.»

Iz Kefa, glavnega kraja tega področja javljajo, da se je napad začel ob 11 in je trajal do 12.15. Del franco-skih letal je bil ameriškega izvora, Sakiet - Sidi - Jus-ej je ob alžirski meji na cesti, ki vodi iz Le Kefa v Suk Ahras v vzhodni Alžir.

Kakor običajno, pa pri-kaže francosko vojaško po-veljstvo ta dogodek na na-čin, kakor da bi Francozi bili žrtve napada. To je že stara igra, ki ji nihče več ne verjame in še posebno potem ne, ko so v Parizu izrečno izjavili, da jih med-narodni pravni predpisi sploh ne zanimajo. Uradno poročilo takole prikazuje in potrjuje dogodek: «30. ja-nuarja je bilo letalo «B-26» izpostavljenega ognju orožja postavljene ob tunizijski meji, pet kilometrov sever-no od Sakiet - Sidi - Jus-ej, ko je spremljalo konvoj v notranjosti francoskega o-zemlja. Letalo je bilo pri-siljeno pristati tri kilome-tre severno od Sakiet in 800 metrov vzhodno od me-je. 7. februarja ob 10.30 pa so protiletalske baterije na tunizijemskem ozemlju obstre-ljevale francosko letalo, ki je ščitilo neki konvoj in ki je letelo nad francoskim o-zemljem na področju Sakiet-Sidi-Jusef.

8. februarja ob 9.05 so pro-tiletalske baterije v Sakiet-Sidi-Jusef močno obstrelje-ale francosko izvidniško le-talo «M.D.» na področju Sa-kiet nad francoskim oze-mljem. Letalo je bilo zadeto in je bilo prisiljeno pristati v Tebesi. Na podlagi do-bljenih ukazov je letalstvo odgovorilo z ognjem na pro-tiletalske napade, ki so pri-hajali s tunizijskega oze-mlja.»

Francoski obrambni mini-ster Chaban-Delmas pa je k temu nesramnemu in laž-nemu poročilu dodal še sle-deče izjave: «Naši piloti ni-so napravili nič drugega, nego da so izvajali pravico zakonite obrambe pred pro-tiletalskimi postojankami, ki so operirale s tunizijskega ozemlja in katerih nekazni-vost očitno se ni mogla sprejeti, upoštevajoč izgube naših letal in naših posadk. Potrebno je ponovno vztra-jati na dejstvu, da je Tunizija postala zelo razvito o-perativno oporišče in da bi se brez intervencije Tunizi-je operacije v Alžiru že za-ključile.»

V Tunisu je brutalni na-pad francoskih letal izzval veliko ogorčenje. Predsed-nik Burgiba, ki je bil v Monastiru, se je vrnil v Tunis in je takoj sklical izred-no sejo vlade, na kateri so sprejeli že omenjene sklepe, da se zahteva takojšnji u-mik vseh francoskih čet, si-ker se bo tunizijska vlada pri-čistočila pri OZN.

Poleg tega je guverner v Kefu določil v Sakiet-Sidi-Jusefu policijsko uro do 7 jutri zjutraj.

V Parizu pa je tunizijaki poslanik Masmoudi zahteval sprejem v zunanjem minist-rstvu. V odsotnosti Pineauja ga je sprejel glavni tajnik Louis Joxe, pri katerem je Masmoudi protestiral in predložil tunizijske zahteve. Mednarodni opazovalci v Parizu so zelo zaskrbljeni zaradi novega francosko-tunizijskega incidenta. Poudar-jajo, da postaja položaj v Sredozemlju vedno bolj re-sen in zapleten. Se večeraj je pariški dnevnik «Le Mon-de» izrečno pohvalil zmer-nost, ki jo je v preteklih dneh pokazal Burgiba, in je pozval francosko vlado, naj sprejme ponudeno roko in naj obnovi pogajanja s Tunizijo. Današnji francoski napad pa je položaj tako po-slabšal, da je težko predvi-devati nadaljnje posledice. Opazovalci so toliko bolj presenečeni, ker se je govo-rilo, da so na seji francoske vlade v torko, sprejeli sklep, da se s Tunizijo pobotajo. Pobuda za arepresalije je torej prišla od vojaškega po-veljstva? Tudi glede tega iz-ražajo opazovalci dvom, ker se je vrhovni poveljnik ge-neral Salan pravkar vrnil iz Pariza, kjer se je pose-voval s člani vlade. Isto ve-lja tudi glede rezidenta La-costa, ki je večeraj pregledal obmejno področje. Zdi se torej, da je bil napad že prej določen.

V Parizu in na Zahodu sploh so zaskrbljeni tudi zaradi sporočila, da se boor-dinacijski in izvršni odbor alžirske narodnoosvobodilne fronte preseli iz Tunisa v Kairo, ki bo postal prestol-nica nove Združene arabske države. Tu bo prihodnji te-den omenjeni odbor imel svoj sestanek, ki je prej i-mel biti v Tunisu.

Tunizijski predsednik Bur-giba je to vest sporočil več-raj dopisniku «New York Ti-mesa» in je pripomnil, da so alžirski voditelji zelo razočarani nad zahodnim svetom. Dodal je, da je nj-hov sklep, da si za svoje se-dež izberejo Kairo namesto Tunisa, po njegovem mne-nju epomembna in da je lahko vzrok ezaskrbljenosti. Burgiba pravi v svoji iz-

javi «New York Timesu» med drugim, da je dal na-logo svojemu zunanjemu mi-nistru, naj pripravi noto za predsednika Eisenhowerja, v kateri poudarja resnost, s katero tunizijska vlada gle-da na težnje alžirskega na-cionalističnega gibanja, da se oddalji od Zahoda in da se približa Vzhodu.

Burgiba je s tem v zve-zi navedel izjave nekega alžirskega vojaškega voditelja, ki je dejal: «ZDA ne manj-ka sedaj nič drugega nego, da pošljejo čete proti nam. Američani že dobavljajo

Franciji orožje, da nas po-bija, in denar za vojne iz-datke.»

«Pomembno posojilo Fran-ciji je razočaralo Alžirce», dodaja Burgiba in pripomi-nja, da so ZDA že prepri-čane, da ne bo mogoče za-treti alžirskega nacionaliz-ma z orožjem, «Čas je, je dodal, da Američani misli-jo na rešitev, ki naj zadevo spravi z mrtve točke. Edina stvar, ki je zadržala Alžirce, da se niso postavili ob stran Naserja, je pomoč, ki jo do-bivajo od Tunizije.»

Zatem izjavlja Burgiba, da ni mnenja, da se bodo alžir-ski nacionalisti pridružili novi sirsko-egiptovski zdru-ženi arabski republiki, ne da bi se prej posvetovali z njim.

Nato predlaga Burgiba kot najbolj primerno sredstvo za preprečitev, da bi alžir-sko osvobodilno gibanje ezdržnilo na stran komuniz-ma, osvoboditev alžirskega voditelja Ahmeda Ben Be-le, ker da se njegovi politični pogledi ne strinjajo vedno s pogledi nekaterih drugih alžirskih voditeljev.

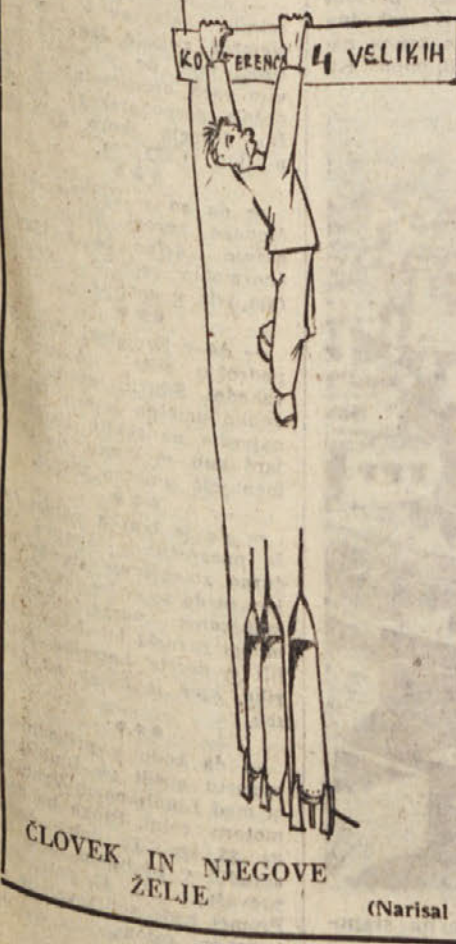
Zatem je Burgiba povedal, da je ameriški poslanik v Tunisu Lewis Jones nedav-no izročil tunizijskemu zu-nanjemu ministru noto, ki priporoča tunizijski vladi zmernost in previdnost gle-de Alžira. Izjavil je, da je bil razočaran, ko je v tej ameriški noti opazil praktič-no le malo spremenjeno francosko stališče glede alžir-ske politike Tunizije.

«Tunizija, je dejal Bur-giba, je edina med arabskimi državami, ki se je odkrito in nedvoumno pridružila za-hodnemu bloku. Tunizija je branik Severne Afrike, go-spodarska in politična po-moč, ki ju ji dajejo ZDA. Je znanjo življenjska, če se hoče, da jaz ohranim svoj

HABIB BURGIBA

(Nadaljevanje na 8. strani)

(Narislal R. Hlavaty)

Aktualni portreti

DR. JOHN HAGEN
je vodil pripravljala dela v zvezi z gradnjo in izstranitvijo ameriške rakete «Vanguard», ki se je, kot vemo, ponesrečila. Zadeva je močno prizadela ameriško javnost in tudi dr. Hagen, ki je izjavil, da napaka ni bila tolikšna in da načrta za «Vanguard» ne bodo opustili.

MARC CHAGALL
se pripravila na daljše potovanje po ZDA, kjer bo imel vrsto konferenc. Pred svojim odhodom pa je v Nici v «Galerie des Peintres» razstavil 150 litografij, akvarelov in drugih svojih del. Za razstavo je zbral svoja najboljša dela od leta 1923 do lani.

JOHNNY DORELLI
je star komaj 20 let, vendar se je na zadnjem festivalu italijanske pesni v Sanremo močno uveljavil, posebno ker je pripeljal do konca pesni «Nel blu dipinto di blu». Včeraj pa mu je to veliko zadovoljstvo zagrenila družinska nesreča. Lani mu je oče.

IMRE HORVAT
madžarski zunanji minister je pred dnevi umrl. Dober teden pred svojo smrtjo je bil operiran in zdravniki so zatirjali, da je operacija uspela in da se pacient dobro počuti. Nenadoma pa je Imre Horvat podlegel.

SOPHIA LOREN
ima največje oči na svetu. Prof. Mulligan je postavil to trditev, ko je gledal neki njen film. Pozneje so strokovnjaki njene oči spremerili in ugotovili, da je zorni kot njenih oči zares največji izmed vseh, ki so jih imeli priljubljeni in podobni način opazovati in meriti.

Sedem dni v svetu

Dullesova ofenziva

Kakor omenjamo v uvodniku na prvi strani, se silijo glasovi o novi politiki ZDA, kar se kaže morebitna ga sklicanja konferenca na najbližji stopnji. Seveda je ta snova politika še v razvoju in sile, ki se postavljajo proti njej, so še močne. Tudi Dulles šteje med tiste, ki niso preveč navdušeni nad tako politiko, in popravlja svoje stališče vedno le tedaj, ko ga razvoj dogodkov k temu prisili. Istočasno ko si drugi prizadevajo, da pride do pomirjenja, pa je Dullesov državni departma poslal ameriškim poslanstvom v Evropi pismo, v katerem označuje načrt Rapackega o brezatomskem področju v Srednji Evropi za «skrajno nevarnega». Vendar pa je predstavnik državnega departmaja na tiskovni konferenci moral povedati, da se bo o tem načrtu razpravljalo v NATO, zlasti pa med tistimi državami, ki so pri tem najbolj zainteresirane. To pomeni, da je Dulles prišeljen popustiti pred pritiskom svojih atlantskih zavezanikov, ki ne vidijo vsi — tako kakor Dulles — v vsakem predlogu, ki pride z Zahoda, samo vse črno.

V okviru Dullesove ofenzive so objavili tudi pismo, ki ga je ta poslal zadnje dni januarja britanskemu filozofu Russellu, ki je novembra lanskega leta pozval Eisenhowerja in Hruščeva, naj začnejo odprte razgovore in omogočijo znano stanje med ZDA in SZ. V tem pismu je med drugim rečeno, da bi brezatomsko področje v Srednji Evropi omajalo ravnotežje vojaških sil, kar bi ostalo Sovjetski zvezi znatno več divizij kakor jih ima NATO. Poleg tega bi bilo treba dočeti spremeni strateške koncepcije, in končno so ZDA mnenja, da je Srednji vzhod trenutno važnejši od Srednje Evrope.

Pokusom zaviranja prizadevanj za sklicanje konferenc se pridružuje tudi Bonn. Predsednik Bundestaga Gerstenmeier je namreč v svojem govoru v Stuttgartu izjavil, da ni za soglasje, da se v dnevni red konference vključi vseh deset točk, ki jih predlaga Bulganin, toda s pogojem, da se kot posebna točka doda še razprava o sklenitvi mirovne pogodbe z Nemčijo. Tu gre za politika obiti sovjetsko zahteva za neposredne stike med Bonn in Pankovom. Gerstenmeier omenja sicer še druge predloge, ki kažejo morda na mišljen odstop od dosedanjega stališča. Bonn, vendar pa opozicija poudarja, da gre predvsem za politika zaviranja priprav za sklicanje konferenc, ker se skuša vrniti nemško upravljanje na dnevni red.

Tudi Jemen v Arabski zvezi

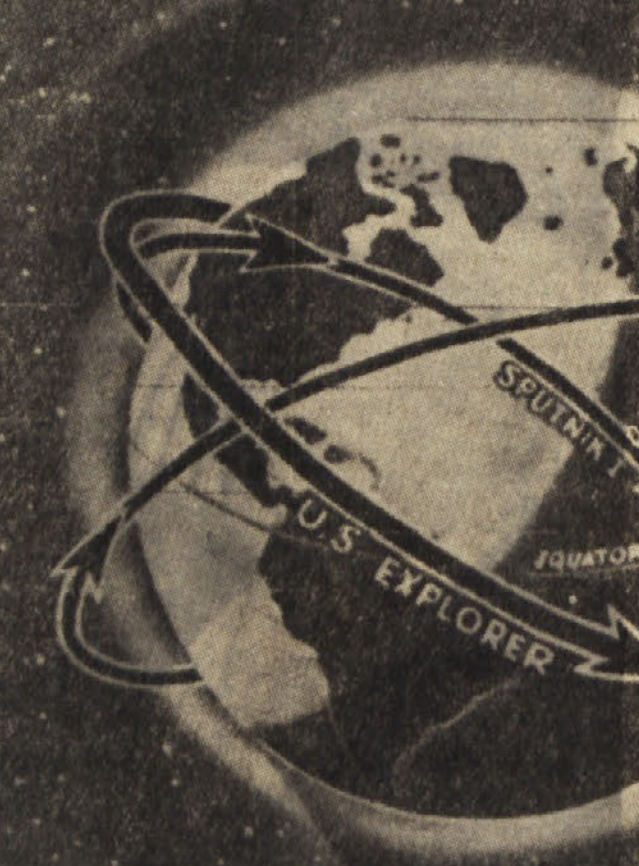
Jemenski prestolonaslednik in podpredsednik vlade tuzunanji minister princ El Badr je novinarjem izjavil, da je z egiptskimi predstavniki dosegel splošno sporazum o priključitvi Jemena k Združenim arabskim republikam. Izjavil je tudi, da je saudski kralj Saud poslal v jemensko glavno mesto Taiz posebnega odposlanca šejka El Husaina, ki bo z jemenskim kraljem Ahmedom razmotril položaj v zvezi z napovedano priključitvijo Jemena k novi arabski državi.

V Kairu so na osnovi sporazuma o priključitvi Jemena k Združenim arabskim republikam ustanovili posebno komisijo, ki bo proučila načine in pogoje za izpolnitev tega sporazuma. Komisija je imela danes svoj prvi delovni sešanje.

Posebne komisije proučujejo tesnejšo povezavo Jemena z Egiptom in Sirijo v novi skupni državi na področju zunanje politike, obrambe in gospodarstva.

Medtem zunanji ministri Egipta in Sirije še pripravljata združeno diplomatsko službo obeh držav. Vsa egiptovska

21 poslanstev). Ko bo dokončno ustanovljena nova Združena arabska republika, bo predsednik Naser kot voditelj Združene arabske republike ponovno sprejemal podoblastna pisma tujih diplomatskih predstavnikov. Vlada bo imela sleherni tekno obnovo diplomatskih stih.

Gornji črtič nam prikazuje krožne poti sputnikov in ameriškega umetnega satelita «Explorerja». Ker je prvi sovjetski sputnik že padel, krožita sedaj le dva, in sicer sputnik II in «Explorer».

Novi sovjetski veleposlanik v ZDA, ki je zamenjal dosedanjega veleposlanika Zarubina, Mihail Menšikov (desno) je prišel v Washington, kjer ga vidimo, ko se rokuje z načelnikom ameriškega ceremoniala Buchanomom. V sredini vidimo veleposlanikovo gospo.

sko in sirska predstavništva v tujini so dobila navodila, naj delujejo koordinirano do dokončne zadržitve obeh držav, to je do pletanja o sirske egiptovski uniji, ki bo 27. februarja. Obe državi imata diplomatske stike z 52 državami (31 veleposlanstev in

kov za uradno pripoznanje nove arabske republike. Poučeni krogi v Kairu pravijo, da bodo v prehodnem obdobju združili tudi notranje zadeve. V prvi fazi bodo združili varnostne sile, nato pa upravni aparat in druge organe. Ta proces bi trajal kakih šest mesecev.

Odredbe o pletanju so bile objavljene Oktobr 6.5 milijona egiptovskih in 1.2 milijona sirske volincev se bo izreklo o združitvi, začeti ustei in izvolitvi predsednika republike.

Francosko piratstvo se nadaljuje

Francoska vojna mornarica je v ponedeljek ponovila eno izmed svojih namenov. Njene ladje so prestrele, ustavile in na odprtem morju preiskale poltisoč ladij, ki so na poti iz Italije v Casablancu. Čeže, da francoske mornarice poveljnikov izkušnje z neprijetnim dogodkom z ladjo «Slovenija» niso nič izučile in da jih je bržčas ohrabrilo tolaženje njihove vlade. Tako so zdaj znova sredi morja ustavili tujo ladjo.

Pri vsej stvari vzbuja največjo to, da v odgovor na francoske krogih, sodeč po poročilih, časopisnih agencij, izjavljajo, da tudi po tem najnovejšem poskusu ne nameravajo opustiti ustavljanja in kontroliranja ladij, ki se jim morda zdelo, da s njimi prevažajo orožje, ki bi utegnilo priti v roke alžirskim upornikom.

Kaj naj to pomeni? Zdalj v drugi polovici 20. stoletja, ko nas loči od časov gusarskih napadov in teptanja slobodne plovice stoletja, si lažja francoska država pravica, da na odprtem morju prestreže tuje ladje, jih preiskuje in jim celo odvzema tovor, ki jih vozijo v druge neodvisne države. Takšni ukrepi francoske mornarice pomenijo krščeno kršitev načel in pravice nemotene plobe po svobodnih morjih. Francoske vojne ladje si samovoljno laste funkcijo sredozemskih policajev, ki na podlagi svojih nenapisanih pravil in nepravilnega sumničanja na odprtem morju ustavljajo ladje neodvisnih držav in jih pod grožnjo svojih topov preiskujejo.

Toda v Parizu se poživljajo na vse mednarodne zakone. To je izrecno izjavil uradni predstavnik vlade na tiskovni konferenci, ko je dejal: «Nas ne zanimajo nobene teritorialne cone in nobeni pravni predpisi. Francoske vojne ladje bodo še naprej opravljale nadzorstvo na vseh vodah, ki so na dosegu njihovih oporišč».

Vse, kar smo doslej naveli o Kitajski, je kaj skromna in nekoliko pesimistično obarvana slika. In vendar so poročila in izjave vseh onih, ki se vračajo iz Kitajske, nenavadno optimistična, rekli bi celo preveč pohvalna in to ne le od onih, ki jim je socialistična družbena ureditev pri srcu, ampak tudi od onih, ki so tudi nabelno proti socialistični družbeni ureditvi. Vsi namreč hvalijo novo Kitajsko in priznavajo, da se danes na Kitajskem mnogo bolje živi, kot pred leti, kot pa časa kuomintangske vlade ali prej.

Kako je to mogoče? Odgovor bi bilo govoriti o neverjetnem poletu kitajskega gospodarstva, kitajskih siromašnih kmetov, ki so skromen del zemlje, ki so jo obdelovali za preživetje veleposelstev, dobili v svojo last in se nato združili v zadrge. Prav tako bi bilo odveč govoriti o nevsakdanjih naporih, ki jih kitajsko ljudstvo vlogo v industrializacijo svoje države, toda vse to prihaja v poštev v glavnem le za civiliziranost del Kitajske, to se pravi za oni del, ki je močno obhujen. Še veliko večji načrti pa se urednicujejo v tistih predelih Kitajske, ki so stoletja bili povsem odmaknjeni od civilizacije, namreč v severozahodnem delu te Kitajske — v Mongoliji in Sing-Kjangu.

Dosledni v nestrpnosti

Ob resoluciji tržaške odvetniške zbornice proti dvojezičnosti

Na žalost ni tržaška odvetniška zbornica s svojo resolucijo z dne 28. I. 1958 prvič nastopila proti uveljavljanju dvojezičnosti v krajih, kjer živi slovenska narodna manjšina.

Pred 36 leti, dne 31. I. 1922, je predsednik odvetniške zbornice dr. Canolla sprožil diskusijo o odpravi slovenskega jezika. 63 italijanskih tržaških odvetnikov je po njegovem govoru izglasovalo resolucijo proti uporabljanju «slovenskega jezika v sodnih spisih in razpravah in v spisih državnih oblasti sploh».

Januarja 1922 je fašistični nestrpni duh že popolnoma prevelil tudi vrste italijanskih tržaških odvetnikov ter so zato leti z brutalno odkritosrčnostjo argumentirali svojo protislovensko resolucijo z naslednjimi besedami: «Italijanski narod se ne more odreči pravici — ki si jo varuje vsak narod — do prednosti domačinov pred najemnikom. V Boenu in v Postojni mora biti uradni jezik le italijanski».

Po 36 letih hočejo spet italijanski tržaški odvetniki doseči z demokracičnim zavijanjem isti nedemokracični cilj. S preobračanjem dejstev uporabljajo argumentacijo o diskriminacijskih zakonih, ki naj bi kršili pravico tržaških državljanov, da so enakopravni v smislu določil ustave. Pri tem se skrbno varujejo pravilno tolmachi 3. člen ustave, ki pravi, da imajo državljani s slovenskim materinim jezikom pravico do enakopravnosti kot državljani z italijanskim materinim jezikom.

Ze takrat so tržaški nacionalistični italijanski odvetniki nasprotovali pozitivnim določilom italijanskih oblasti, kot

n. pr. ukazu guvernerja generala Pettiti Roretto št. 01774 z dne 5. III. 1919, da ostane na sodiščih v rabi slovenski in hrvaški jezik. Bili so tudi proti sporocilu državnega podtajnika v ministrstvu za pravosodje slovenskemu poslancu v rimskem parlamentu dr. Josipu Vilfanu v oktobru 1921, «da so se zmeraj v veljavni odredbi, ki dovoljuje narodnim manjšinam uporabo njihovega jezika pred sodniki».

Sele tri in pol leta po tem je fašistični režim ustregel odvetniški zbornici v Trstu in izdal kr. odlok št. 1796 z dne 15. sme uporabljati samo italijanski jezik. X. 1925, ki je zaokazal, da se na sodiščih Vskdo v Italiji se otepa fašističnega režima in njegovega diskriminacijskega ravnanja z narodnimi manjšinami. Odvetniška zbornica v Trstu pa je bila leta 1922 — vsaj na področju dvojezičnosti — idejni predhodnik fašističnega režima glede njegovega divjanja proti narodnim manjšinam v Italiji.

Tudi v letu 1958 je tržaška odvetniška zbornica dosledna svoji dosednji nestrpnosti do italijanskih državljanov neitalijanskega materinega jezika v Italiji.

Kam je fašistični režim s svojo nacionalistično nestrpnostjo do narodnih manjšin in s svojimi napetimi odnosi do sosedne Jugoslavije in drugih držav, ki meje na Italijo, pripeljal deželo, je vsem dobro znano.

Kaže, da se tržaška odvetniška zbornica nikakor neče odreči svoji nacionalistični nestrpnosti in da je prav nič ne brigajo dobri odnosi s sosedno jugoslovansko državo.

A. R.

STOTISOČI KITAJSKIH LJUDI NA VELIKANSKEM DELU

V Mongoliji in Sing-Kjangu je bogata bodočnost Kitajske

Dve pokrajini, ki sta bili od vedno najbolj zanemarjeni, krijeta največja rudna bogastva na svetu - Nova Kitajska se je lotila načrta, da s tem bogastvom zagotovi kruha naglo naraščajočemu ljudstvu

V Sing-Kjangu uporabljajo pri velikih gradbenih delih tudi povsem sodobne naprave

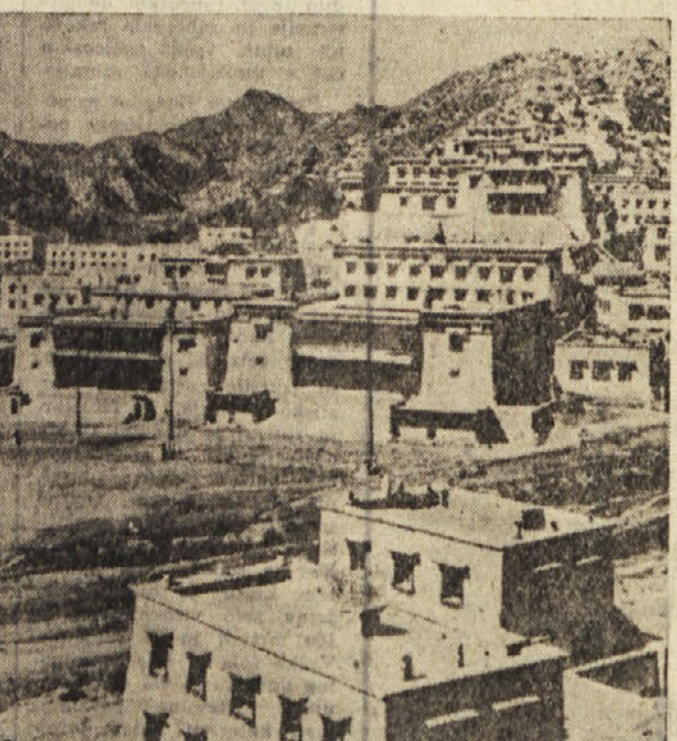
To velikansko področje meji z gorovji na Tibet in Tjen-Sjan. Se pravi, da se ta del Kitajske vrti v osrednje azijske celine. Sem ni še «toletja prihajal nihče in to so se borila za boren kosček kruha le manjša plemena, mnogokrat bolj nomadski pastirji mongolskega porekla in lobanje živali in tudi ljudi, ki se tu in

tam belijo na pušavskem pesku Takle Makane, Kurug Toga in drugih pušav, pričajo, kako surovo in divje je to področje. Vse do pred nekaj meseci ni smel na to področje nihče, še najmanj tujec z Zapada. Sedaj pa so v to pušavo odprte poti in kadar je imel srečo prodreti v ta del Kitajske, ima mnogo povedati.

Pred letom se je na Kitajskem začela velika kampanja vračanja ljudi na podeželje. V Pekingu je bila ustanovljena tudi posebna visoka šola, ali bolje tečaj, na katerem so se najbolj predani mladeniči pripravljali za veliko pionirsko delo med najbolj zaostalimi plemeni, ki naseljujejo te predele. Hkrati so v velikih kitajskih sredstvih zbirali čim več dolovne sile, po možnosti strokovnjake, ki bi bili pripravljeni iti — v pušavo.

In kor pripe danes — po novi, več tisoč kilometrov dlgi železnici in v ta kot Kitajske, vidi tu čudovita delavska naselja s krasnimi stanovanji, nove palače, nove proge, nove ceste. Stotisoči preprosti težakovi in tehnikov z bolj ali manj sodobnimi sredstvi ali pa tudi s kaj primitivnimi napravami spreminjajo to pušavo v bogato deželo.

Kaj je navedlo osrednjo kitajsko vlado, da se je lotila tako gigantskih načrtov? Pred meseci smo pisali o štirih več tisoč kilometrov dolgih avtomobilskih cestah, ki vodijo iz osrednje Kitajske v Tibet in ena od teh od tod tuči v Indijo. To je bil verjetno začetek kitaj-

Pod skrajno siromašnimi hribovi ob robovih pušav so zrasla moderna stanovanjska naselja za delavce, ki urednicujejo velike načrte

ALI VEŠ...

— da bo svetovna razstava v Bruslju trajala šest mesecev (od 17. avgusta do 18. oktobra) in da se je za to dobo prijavilo že 35 milijonov oseb.

— da je minister za poljedelstvo, Emilio Colombo, dal prekriati neko fresko v svoji delovni sobi na ministrstvu, ki predstavlja skoraj povsem gola boginja Ceres, samo zaradi tega, ker je opazil, da je bilo nekemu njegovemu prijatelju duhovniku, ki je pogosto obiskoval, pri tem nekoliko nerodno.

— da je obinski svet Stalingrada sklenil imenovati neko mestno ulico po egiptovskem mestu Port Saidu.

— da nameravajo v Zapadni Nemčiji v kratkem ukiniti zakon, s katerim so razpustili in prepovedali nacistično stranko. Zakon o razpustu so izdelali zasedbene sile po zloumu nacistična Nemčija. Sedaj pa nameravajo Nemci sami ukiniti zakon o razpustu in prepovedi Hitlerjeve stranke.

— da bo japonska ladja delnica «Hakodate» zgrajena za jugoslovansko družbo «Jugolija» na Reki in za drugo bo «Splošna plovnica» v Pirnu dve tovrni ladji z zmogljivostjo 15.000 ton. Na temeljju sporazuma, ki so ga podpisali pretekli teden v Tokiu, bodo obe ladji prišli v drugi polovici prihodnjega leta.

— da je uprava francoskih železnic uvedla telefon o kapejih nekaterih brezolokov na prosti Pariz-Lille. Iz sloka bo moč telefonirati v telefonskim naročnikom. Pariz, Lille in Antiena. Zvezo bodo vzdrževali po radiu.

— da je londonski zdravnik Michael Ash nedavno objavil, da je tobak osem do desetkrat bolj radioaktiven od pijače in hrane, ki jih ljudje je navadno uživajo, in da je po njegovem mnenju ta radioaktivnost glavni vzrok za pojav raka na pljučih.

— da so po vesteh iz Tokia sovjetski inženirji že iskali podmorski predor, ki veže vzhodnosibirsko obalo s tokom Sahalinom. Skozi predor bosta tekla ozkotirna železnica in naftovod.

— da je avstralski kmet Mansfield odkril tekočino, znatno zmanjšuje izhlapevanje vode ob suhem in vročem vremenu. To je zelo važno za tiste kraje, kjer se radi suše izhlapijo kar nekaj jezera, ribniki, pa tudi potoke. Ta tekočina, ki je povsem neškodljiva, se zadržuje na površini vode in tako zavira izhlapevanje.

— da so angleški fiziki, ki delajo v laboratoriju v Harwellu, ugotovili, da se je v teh poslednjih dveh letih zmanjšal za tisoč del tekave de. Če se bo to nadaljevalo, bo čez milijon let dan trajal 48 ur.

— da bo tudi Anglija imela v kratkem svojo podmornico na atomski pogon. Gradnja take podmornice so načeli pred nekaj meseci v laboratorijih Vickers-Armstrong, jedrni reaktor pa se gradi v atomskem centru v Bournu na Skotskem.

— da bodo tudi v Franciji postavili sponenik ruski Letki, prvemu žigemu bitju, ki je na drugem sovjetskem metnem satelitu poletel v stratosfero. Sponenik bodo postavili na apasjem pokopališču v Villepointu, na pafjerji Pariza, nosil pa bo naslednji novis: «Frizetti (Lazki) pravijo namreč v Franciji po domače «Frizette» (izg; Frizet) in njej sledijo, mučeniki znanosti».

— da se je število brezposelnih delavcev v Zvezni Nemčiji zvišalo lani za 231 tisoč, tako da je sedaj bilo vseh brezposelnih v tej državi 1.432.000.

— da so v Vignoli, blizu Modene zaradi blage zime češnje delno že v cvetenju (normalno začnejo cveteti tam šele v aprilu).

— da v Sovjetski zvezi na področju reke Angara vzhodni Sibiriji grade tako veliko umetno jezero (ki bo največje na svetu: 180 milijard kub m vode), da ga v menjujejo umetno morje.

— da je lunska pelika za povzročila v Španiji občutno zmanjšanje številja krov in da so se zaradi tega manjkanja nasprotniki mnogih španskih bikoborci zbirali v dežele Latinske Amerike, kjer je bikov na prostek.

— da bodo v prihodnosti avgustu vozili po Ljubljani ci med Ljubljano in Vrhnico motorni čolni. Proga bo dolga 25 km. Te čolne bodo zgradili v Ljubljani in bodo prevzajali do 40 potnikov. Promet bodo vzdrževali v turistični sezoni.

Požrtvovalnost ameriških zdravnikov v iskanju uspešnega cepiva proti legarju

Pegasti legar je uničil mnoge armade že za časa Rimljanov
Med poskusi so zboleli vsi prostovoljci, sodelavci inštituta

Veter je tulli okrog lesene kolibe v soku v Andih v Južni Ameriki. V kolibi sta se dva zdravnika sklanjala nad malim radijskim sprejemnikom. Prista sta sem, da bi našla cepivo proti hudemu sovražniku človeštva, pegastemu legarju.

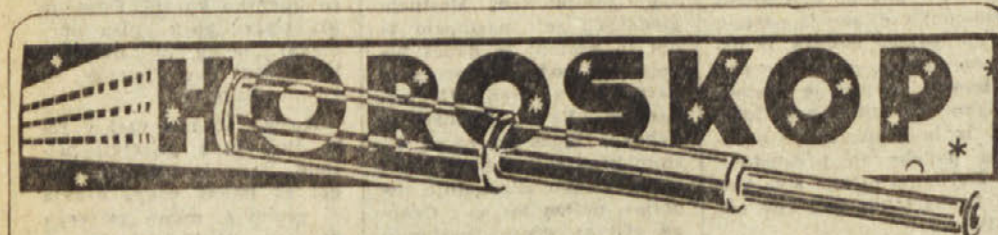
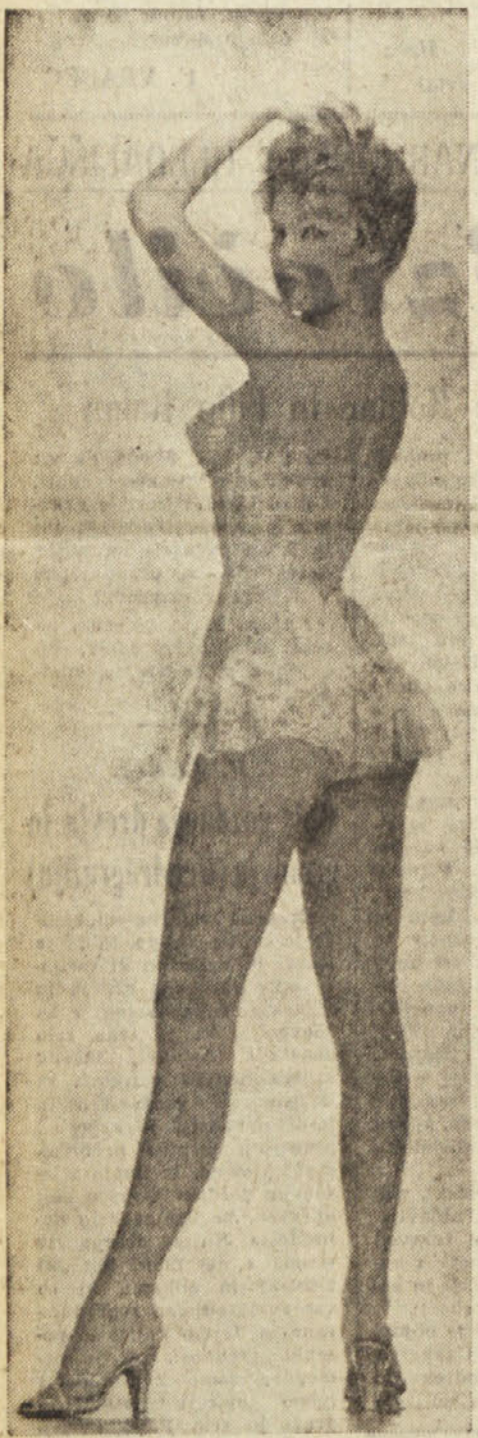
Tih glas je prihajal iz malega aparata: «Washington — Bela hiša javlja, da sta se predsednik ZDA Roosevelt in ministri predsednik Velike Britanije Winston Churchill sestala na morju in podpisala Atlantsko listino.»

Starejši znanstvenik, strogost dr. Dyer, se je odzval: «Morava najti cepivo proti legarju. Ta bolezen je zahtevala v vojnah največ žrtv.»

Dr. Norman Topping se je nervozno sprejel na kolibi in razburjeno ponavljal: «Morava najti cepivo proti legarju. Ta bolezen je zahtevala v vojnah največ žrtv.»

«Našla ga bomo», mu je odgovoril dr. Dyer in njegove besede so napovedovale zmago nad strašnim sovražnikom človeštva. Petnajst mesecev so napovedovale zmago nad strašnim sovražnikom človeštva. Petnajst mesecev kasneje se je ameriška armada izkazala v Severni Afriki, nevarnem legu legarja, toda bila je dobro zaščitena. Tudi ameriški vojniki na Koreji so bili imunizirani pred le-

Brigitte Bardot

VELJAVEN OD 10. DO 16. FEBRUARJA

Oven (od 21. 3. do 20. 4.) Mora na visko, zdravje dobro. Nekatere družinske zapreke in prepričani za radi interesov. Postopno izboljšanje na gospodarskem področju.	Lev (od 23. 7. do 22. 8.) Na področju sentimentalnosti nevarnost neprijetnih presenečenj. Verjetna nečakovana pomoč vam bo pomagala, da uredite svoje stvari.	Sirelec (od 22. 12. do 21. 1.) Potrdite se, kolikor se morete. Usoda vam je zelo ugodna, vendar sama ne opravi vsega dela. Ne zadržite se na malenkostih. Potovanje.
Bik (od 21. 4. do 20. 5.) Teden bo zelo razgiban. Sentimentalne avanture, polne nevedno najprej presenečenj. Ne obiljubljate nepremišljenosti. Razgovori.	Devica (od 23. 8. do 22. 9.) Vsega, da boste napravili hudo napako na osnovi preveč višav. Ne koliko mrčevni dnevi se bodo razjasnili in boste našli prijazne ljudi.	Kozorog (od 22. 12. do 20. 1.) Miren teden. Lahko se boste posvetili svojim osebnim stvarim. Tudi na poslovnem področju ne bo večjih novosti.
Dvojčka (od 21. 5. do 20. 6.) V tednu se bodo zgodili nekateri čudni dogodki, vendar pa bodo prijetni in ne brez posledic na sentimentalnem področju. Pismo.	Sebe (od 23. 9. do 22. 10.) Nekaj živčnega razdraženosti vam preprečuje videti stvari v pravi luči. Ne poslušajte lažnih prijateljev in obrekovalcev.	Vodnar (od 21. 1. do 19. 2.) Vase razpoloženje bo spreminljivo in bo do prevladovale manjše nevarnosti pa tudi prijetni dogodki. Neka novost vas bo zelo razveselila.
Rak (od 21. 6. do 20. 7.) Na simpatijo bo ponovno vnela vaše srce. Vsi vtisi in mislije o neki osebi niso povsem neutemeljeni.	Skorpijon (od 23. 10. do 21. 11.) Nekaj živčnega razdraženosti vam preprečuje videti stvari v pravi luči. Ne poslušajte lažnih prijateljev in obrekovalcev.	Ribe (od 20. 2. do 19. 3.) Bodi te bolj odločni. Negotovost je razlog, da ne uspete vedno na sentimentalnem in drugih področjih. Možnost, da zamenjate delo.

200 uslužbencev inštituta, od znanstvenikov do snalžik. Dr. Dyer in dr. Topping sta prva dobila injekciji. Toda na žalost je cepivo delovalo le kratak čas. «Zakaj pa ne bi cepili z več injekcijami?»

Tako so poskušali nove in nove načine s presledki med posameznimi injekcijami. Prostovoljcem so jemali kri, jo mešali z živimi legarjevimi klicami in cepili miši v tepe. Končno so miši po nekem cepitvenju ostale žive še po dveh dneh. Zmaga je bila dosežena. Končno so odkrili postopek, po katerem je cepivo za dolgo dobo imuniziralo pred legarjem. Prvi dve injekciji so dali v presledku desetih dni, tretjo pa šele po devetih mesecih. Za ameriške vojske so pred začetkom invazije v Severni Afriki porabili 35 milijonov injekcijskih ampul. Novo cepivo je bilo pravo medicinsko čudo. Legar je bil premagan in čeprav so se ameriške čete borile prav v krajih, kjer je legar razsajal najhujše, so imeli vsega le 60 lahkih primerov obolenj.

Niso pa imeli tolikšne sreče prostovoljci v inštitutu. Vsi so zboleli za legarjem, toda delali so še naprej in svojo bolezen skrivali pred dr. Toppingom. K sreči pa le ni bilo smrtnih žrtv.

Toda njihovo delo se zdalec ni bilo končano. Pojavila se je nova oblika pegastega legarja, ki mu z novim cepivom niso mogli do živega. Zbolelo je še 6000 ameriških vojakov, ki so zasedli neki otok v Južnem Pacifiku. Novo vrsto legarja je povzročil parazit z osmihi nogami. Pri preizkušanju novega, učinko-

vitega sredstva proti tej bolezni je prišlo v laboratoriju do tragedije. Strupena para, polna smrtonosnih klic, je prišla uhahtati iz posode in zastrla dva laboranta. Dr. Henderson in preživel hudega napada, a še v zadnjih trenutkih je dal nasvete, kako odstraniti nevarnost. Legar so premagali.

Duh požrtvovalnosti je bil med uslužbenci še vedno živ. In to se je pokazalo posebno takrat, ko je izbruhnila huda epidemija skrivnostne bolezni Q (tiskni nahod), najbolj nalezljive bolezni, kar jih pozna človeštvo. Zbolelo je kar 80 nameščenec inštituta, toda nihče ni zapustil delovnega mesta. Stevilo smrtnih žrtv v inštitutu se je zvišalo že na šest. Dr. Dyer je končno ugotovil, da so smrtne žrtve in več sto obolelih posledica nedovoljne zaščite v inštitutu. Tako so sedaj novi laboratorij, ki nosi sedaj skromen naziv — «Hisa št. 7».

To je hiša, v kateri bifejo neizprosno boj z nalezljivimi boleznimi. Tu delajo znanstveniki v izoliranih prostorih poskušajo z najboljšimi strupenimi klicami, kar jih sploh poznajo. V kletah čuvajo toliko nevarnih bolezenskih klic v kriptah, podobnih katakombam, da bi lahko z njimi okužili in uničili ves svet. Tu znanstveniki proučujejo razne bolezni in preizkušajo vedno nova cepiva in tu imajo cepiva proti vsem nalezljivim boleznim, kar jih sploh poznajo. Teh požrtvovalnih ljudi pa ne vodi častiljepis ali čof za osebno korist. Znanstveniki se štrčujejo le za to, da bi pomagali bednemu človeštvu.

Kratka zgodovina Hollywooda filmskega veleemesta

Kdo ne ve danes za Hollywood? Marsikdo je v svojih usseh večkrat slišal imenovati to mesto, kot pa morda Tokio, Washington, Kairo ali katero drugo. Filmska umetnost je tako globoko prodrla med ljudske množice, da lahko trdimo, da se skoraj ves svet navdušuje za to umetnost, ki je sele v nekaj desetletjih prišla do svojega popolnega razmah. Razvoj svetovne kinematografije pa je nedvomno tesno povezan tudi z razvojem Hollywooda, kjer so bili postavljani široki temelji te industrije.

Pred kakimi devetdesetimi leti se je na prostori današnjega Hollywooda razprostiral tipični «rancho», kot jih je še danes nešteto v severni Ameriki. Okoli «rancho», v katerem so gojili konje, je rasel gozd «božjih dreves». Komaj se pred okoli šestdesetimi leti so pričele rasti v bližini Los Angelesa prve hišice in vile, tedaj jih je bilo šele okoli dvajset in kraj je dobil ime Hollywood (holly — božje drevo, wood — gozd). V naslednjih desetih letih so pričeli prihajati v te kraje bogataši,

bankirji, industrijci itd. ter si postavljali krasne vile na gričih Beverly Hills ali pa v dolini Bel Air, ker na teh področjih vlada krasno podnebje. Neki pisatelj je napisal, da «je mesto Hollywood priložilo puščavo, da se je nasmešnila».

Vloga filmskega centra je pričel Hollywood igrati šele okoli leta 1910; prej sta si namreč to mesto delila Chicago in New York, ki sta bila v ostri konkurenci. Kdo so ustanovitelji filmske industrije v Hollywoodu? Prvi so se podali tja trgovski pustolovci, če jih lahko tako imenujemo (in teh v tedajni Ameriki ni bilo malo), ki so ob priliki po sreči našli pravo pot in v kratkem času baje obogateli. Nedvomno ostaja nastanek filmske industrije v Hollywoodu obirno poglavje v zgodovini filmske umetnosti. Med prve ustanovitelje pristevamo brate Warner, ki so prišli iz Newcastla, kjer so pričeli svojo trgovsko kariero dokaj neznatno z mehanicno delavnico za popravila koles; nadalje je omeniti Foxa, ki je prejel barval oblake, in Zukora, trgovca s krznom, in še nekaj drugih, katerih imena so šla več ali manj v pozabo. Takoj pozneje je tako pričel delovati znani ameriški filmski «trust» in odtegnil se raznim manjšim neodvisnim producentom znane igralce in igralke. Tudi Evropa je pričela močno občutiti rojstvo prave kinematografije na ameriškem kontinentu, saj je prejel evropska filmska podjetja imela zdaj svetovno prevlado na tem področju.

Kot smo omenili ustanovitelji nove industrije v ZDA, naj omenimo še prve igralce in igralke, katerih imena bodo tudi ostala zapisana v zgodovini filmske umetnosti. Med prvimi je nastopal komik Mak Sennett, nato Griffith, Mary Pickford, Marion Leonard, Barrymore, Mabel Normand in še mnogi drugi, ki so postali heroi nemekega filma. Tedaj je Mabel Sennett vzel v svojo službo na 150 dolarjev tedensko tudi mladega siromnega Londončana, ki je znal dobro plesati in se valjati po tleh v smehotnih prizorih. Mladi Londončan ni bil s temi vlogami zadovoljen, njegova želja je bila postati velik ljubinski igralec, toda mu ni uspelo ... in v njegovo dobro, kajti mladi Chaplin, ki je zaslovel prav po svojih komičnih nastopih, ki so dosegali velike uspehe, in spada danes sam Chaplin med največje filmske umetnike na svetu.

Cez nekaj let je prišla za Hollywood zlata doba, na filmskem platnu so začeli kazati Mary Pickford, Greta Garbo, Marlene Dietrich itd.

Od svoje ustanovitve do danes, kar so okoli 50 let, je Hollywood doživel malo skandalov, razporov in vse drugo, kar je lahko pri obiskovalcih kino dvoran lahko vplivalo na popularizacijo določenega igralca oziroma igralke. V tem času je bilo prodanih njih ogromno «skandalnih parov», nadalje «malbolj srečni pari leta» in vse to so narekovali in se danes imajo v tem glavno besedo «menadžerji», ki skrbno proučujejo vse rekvizite javnosti in to izkoristijo. Danes ne srečamo več v Hollywoodu bankirjev in industrijcev, ki so se umaknili na druga področja, roba okoli Los Angelesa, v Hollywoodu ostajajo le ogromni industrijski filmski obrati in studiji, ki se snemanje. Kot vasa svetovna filmska industrija, ki ka tudi Hollywood, se bori za vedno naraščajočo popularizacijo televizije. Kdo bo zmagal? Ne bo dolgo, ko bomo izvedeli.

M. BAJ

Kako je «Sputnik I.» izpuhtel

Poročilo sovjetskega znanstvenika dopisniku agencije TASS

Predstavniki sovjetskega odbora za mednarodno geofizikalno leto je dal nekatera dne iz Javo dopisniku TASS, v kateri je navedel podatke v zvezi z izstrelitvijo in kroženjem prvega zemeljskega satelita okrog naše Zemlje. On pravi, da je na temelju proučevanja in računov v zvezi s kroženjem prvega satelita ugotovljeno, da je ta satelit prišel v gostejše plasti zemeljske atmosfere in da se je tu spremenil v paro 4. januarja letos. Njegovega proučevanja v gostejše plasti zemeljske atmosfere in njegove dezintegracije niso registrirali neposredno. Mnoga poročila, ki jih je odbor prejel od 23. decembra 1957 do 5. januarja letos, ki pa so se nanašala na let različnih svetlobnih teles, so bila dejanska poročila o meteoritih, ker kraj in čas teh opazovanj nista ustrezala kroženju prvič prvega zemeljskega satelita.

Tako je prvi zemeljski satelit, ki so ga izstrelili 4. oktobra lani, in ki je v začetku okrogletno krožil okoli Zemlje 92 dni, jo v tem času obkrožil 1400-krat ter pri tem preletel 60 milijonov kilometrov, kar ustreza oddaljenosti Marsa od naše Zemlje.

Tako so bili popolnoma potrjeni tudi računi sovjetskih inženjerske glave satelitov življenjske dobe. Skrbno opazovanje njegovega gibanja, izkoriščanje metod, ki so jih sovjetski matematiki izpopolnili, hkrati pa izkoriščanje hitrih elektronskih strojev, so omogočili točno predvidevanje položaja, v katerem se bo prvi umetni satelit nahajal v vsaki določenem trenutku.

Opazovanja za časa njegovega kroženja so nudila znanstvenikom pomembne podatke o gostoti zraka v najvišjih zračnih plasteh, o strukturi jonosfere in o drugih geofizikalnih pojavih. Radijske signale, ki jih je prvi umetni satelit oddajal na valovni dolžini 15 m, so sprejemali tudi na oddaljenosti, ki znatno presega doseg nedosredne vidljivosti, in je v določenem številu primerov dosegala tudi 10.000 km. Na temelju proučevanja teh signalov so znanstveniki mogli odkriti nove podatke o nekaterih plasteh jonosfere, o specifičnih plasteh, ki omogočajo in lajšajo sirjenje radijskih valov na velike razdalje.

Prav tako se moramo zavedati, da prvi umetni satelit, ki so ga izstrelili, da je nevarnost meteoritov daleč manjša, kot se je pričakovalo. Prvi satelit je telet skozi prave valove meteoritov, vendar pa je dolgo časa ostal nepoškodovan. Prav tako so s pomočjo tega prvega umetnega satelita pojasnili tudi vprašanja temperature v višinah, koder je letel.

Zadnja skrivnost «božanske» Grete

Velika igralka Greta Garbo je menda hudo bolna in leži v neki newyorški kliniki

Dobra dva meseca je od tega. Vratar velikega pariškega hotela «Grillon» je pravkar odpravil v sobe nove goste, ki so vstopila v vežo hotela, elegantno oblečena dama. Nosi la črne naočnike. In po teh naočnikih je vratar spoznal v dami stalno klientko hotela, ki si je vedno rezervirala svoje sobe na ime Harriet Brown, v hotelskem registru pa so imeli njeno pravo ime Greta Luisa Gustavson ali — kot jo ves svet pozna — Greta Garbo.

Takoj za njo je prišel George Schlee, stalni spremljevalec Grete Garbo, za katerega pravijo celo, da je njen mož. Hitro jo je spravi v posteljo in naročil prvaj čaj. Čez nekaj časa se je pokazal iz sobe in povedal, da Greta spi in da ji je bolje.

Do polne je ni bilo na spregled. Potem pa se je pojavila v veži hotela v spremstvu Georgeja Schleeja. Hotela sta v mesto na kratak sprehod. Pravkar jima je vratar naročil taksi, ko je Greta zopet postala slaba. Skupaj sta jo skoraj nezavedno od bolečin odpeljali v sobo in poklicala zdravnika.

Zdravnik je kmalu prišel. Po končanem pregledu ni rekel niti besede, samo naročil je, da pokličejo na posvet še dva druga zdravnika. Prišla sta in po pregledu so se vsi trije skupno s Schleejem umaknili v salon. Kdaj so se pri Grete pojavili prvi znaki bolečin, so ga vprašali. Takole pred dobri-

mi šestimi meseci, toda še le poslednji mesec so postale bolečine res neznosne. Zdravniki so se spogledali. Schlee ni spraveval, ker je bil njihov običaj, videti da gre za nekaj hudega. Poslovili so se, se prej pa so dali Grete pomirjevalno injekcijo. Po tej so ji bolečine tako odlegle, da se je dvignila in odšla, kljub nasvetom, naj ostane v postelji, na kratak sprehod po mestu. Ko se je vrnila, ji je bilo zopet tako slabo, da so jo v vsej naglici odpeljali v bližnjo kliniko.

Zopet pregledi in dolgi posveti. Greta je postajala vedno bolj nestrpnost in nervozna. Hotela je vedeti resnico. Hitro jo je hotela izvedeti Zdravniki pa so se izmikalji in ji svetovali operacijo. Ne, tega neče, je izjavila in ukazala, da jo na njen odgovor izpustijo iz klinike.

Ze naslednje jutro je bila zopet v sobi hotela «Grillon». «Sedaj vem, da sem hudo bolna. Toda tukaj mi nihče ne more pomagati. Vrnemo se takoj v Ameriko. Sla bom k zdravnikom, ki so me že zdravili tedaj, ko ...»

Greta je utihnula in Schlee ni slišal vanjo. Vedel pa je, da je bila Greta že pred leti hudo bolna in da jo je spomin na to bolezen mučil vsa dolga leta. In ko je njena sestra pred tremi leti u-

Dragi pri Morski!

Piki smole u nedelo vsi smejali, ko je pisala, da a Mery Kancom noben sputnik neče ratat, anka čese se tako forte napenjajo. Ma ta bot pej Piki ni ratalo! A daj se za prov oni lahko po hvaljo, da imajo narbol mickenga sputnika od vseh in ta narbol lažjega, in da rusi niso kopaci narrest tucga kokar oni, kateri je kokar en tubo. In anka se od nih sputnik more forte borit ses sovraznikami, katerega na Padajo mete o Ritti, in kateri so vre firibali en apurat. In ga nečejo pustiti, da bi friel po celmu svetu, zastran tega, da nebi poslušali rusi kaj vidi in anka čuje ta sputnik po luftu. Česo bi rusi tako zabiti, daso spestili sojga sputnika anka čes Ameriko, naj boq, jma oni pa niso! Vse to znan jast, alitroka tista Piki!

Sem mogel tako forte nategavati uha, ko sase menie strina Pepa, sanila Netka in anka tista Euralja, katere tako grozno hitro govori. Ta bot so se menie bol potihno:

«Znašete, daso mogli poklicati a Mery Kanca enga nemca, tiska, kateri je znašel rakete, da so jih mečevali nemoi anglezom v časti vojske? »Kaj je tisto kej, če je naredil en majhen dišenjo in ene dva kontat! Ma na beton je ben pritisel en a Mery Kanca! In to je blo ta glauvo, ne? »Ma, kaj niso prauli prou oni, da so mogli rusi anka poklicati enga nemca, da jim je naredil sputnika? »Ma ti sto pej ni blo res! Ludje so z nemerom taki, da radi nečko podtikavajo drugim grehe, katere jih imajo oni! »Ste drale, kako se je ulovil en potepin, kateri je tel oste parit enga medha, dabi mu prinesel soude v en kandot, in soga ulovili, ko je vstopil v njega? »Forte je bil naumen, ma je bil ben medeh furbast. »Zato, koje imel čisto Vest! »In tista čes ganka, katere je petlala in ta s potjo kaj malga ukruala? »Ste vidle, kako šik je bila gospa Federika, ko je šla snoci na ples od glas bene Ma tice? »Kaj česte, oni so bogati, imajo betego in anka auto in se drziro kadosmomi! »Ma je blo forte lepo, orkestrina in masma tisti ježek, katere je take klato, daso se vsi strasno smejali. »Ja, mi pej bomo šli danes u auditorio, ko bojo jih tisti gotet in anka ježek, ki je tako forte nakazani! »

Gledališce je naprualo forte hno veselico za otroke in je blo praulica Redeca kapca! Ma kaj so prov vsi jezi tako nakazani? Jast bi gledal take veslice drijoman in se nebi nikoli uštel! »

Te naxat. marla Ficko.

mria za isto boleznijo, je postala Greta Garbo še bolj vase zaprta, otožna in še bolj redkobesedna.

Potem so se pojavili prvi znaki bolezni. In Greta je morda prvič v življenju čutila, da ni kos vlogi, ki ji jo je usoda namnila. Pravi, da so jo videli, kako je posedala ob obali Nice in Montecarla in tiho jokala. Kadaj pa je čutila, da kdo prihaja, si je hitro nataknila črna očala, da bi ne videl obiskovalni oči.

Ze naslednjo noč je Greta nenadoma zapustila Pariz. Odpejala se je v New York. Sprejeli so jo na klinko Mayo, kjer se je pred časom zdravil tudi sir Anthony Eden. Zdravniki so se začeli z zdravljenjem. Pravi, da je Greta dober in potrpežljiv pacient in da stori vse, kar ji zdravniki ukazujejo. Bo ozdravela?

Na tisoce in tisoce pism in telegramov prihaja dnevno v kliniko in v vseh so želje znanih in nepoznatih oboževalcev za skorajšnje ozdravljenje. Greta ne odgovarja na pisma, toda videti je, da ji je ta pozornost zelo ljubja.

GRAFOLOGIJA

SVOBODA. Ste oseba, ki poseduje takt in veliki življenjske volje. Tudi optimizma imate v zadostni meri. Prihode pa trenutni, v katerih se preveč prepustite

brezskrbnosti. Če bi se to ponavljalo, bi vam to lahko miselno početje moglo prineti veliko materialno škodo. Ostanite pri stvarni presoji in na tej osnovi rešujte probleme neskladnosti. Pazite pa, da zaradi okolice ne padete v obrekovanje in indiskretnosti. «Včas samopanja», naj postane zaenkrat vaše geslo. Preden se odste o tem ali onem ustvarili določeno mnenje, ga jemljite pretehtajte, kajti vsako odklivanje ima strani. Imate razvit smisel za vse lepo, ljubite harmonijo, predmete v svoji okolici pa si izbirate z okusom. Čuvajte se ljudi, kateri se vam preveč laskajo, čeprav bi vam bilo to drugače po volji. Bodite zmerni v pitju.

ZA BOLJSO BODOČNOST. V prejšnjih letih ste hudo morda le preveč konservativna — čenar je vzrok tega flegmatični temperament — da se danes ne nahajate na drugem položaju kakor sicer. Lahko bi imela precej močnejšo materialno podlago kot je to sedaj primerljiva. Vendar ste v tej smeri zaradi določenih vzrokov prenevali svoje intelektualne zmoglosti ter se v obdobju čili trenutnih potegnila v ožadije. Vsekarer pa je potrebno in praktično mišljenje vaše odlike. V določenih prilikah ste preveč za sebe in iščete reditve sama v celosti. Vedno vam to ne uspe, kar vas zelo razburja. Četudi dolžnosti je lepo razvit.

ONLY YOU. Vsi karakterni razvoj gre pravilno po kar kažeza pismi, kateri ste poslali. Cimperje pa morate preiti iz pasivnega podzavestnega delovanja na aktivno. To vam bo omogočilo kljubovati tujim sugestijam, katere za vas niso vedno dobre. V na ralnem delu n jih principih ste močni. Zavedajte pa se, da ni vse za to, kar se sveti. Stopite čimprej na svoje noge in razdajte postavljene cilje. Naj ne imajo preteke negativni dogodki preveliko prostora v vaši zavesti. Imate dovolj spomina. Na področju antikvitet bi imeli lepe uspehe. Nespečnost naj se zmanjša.

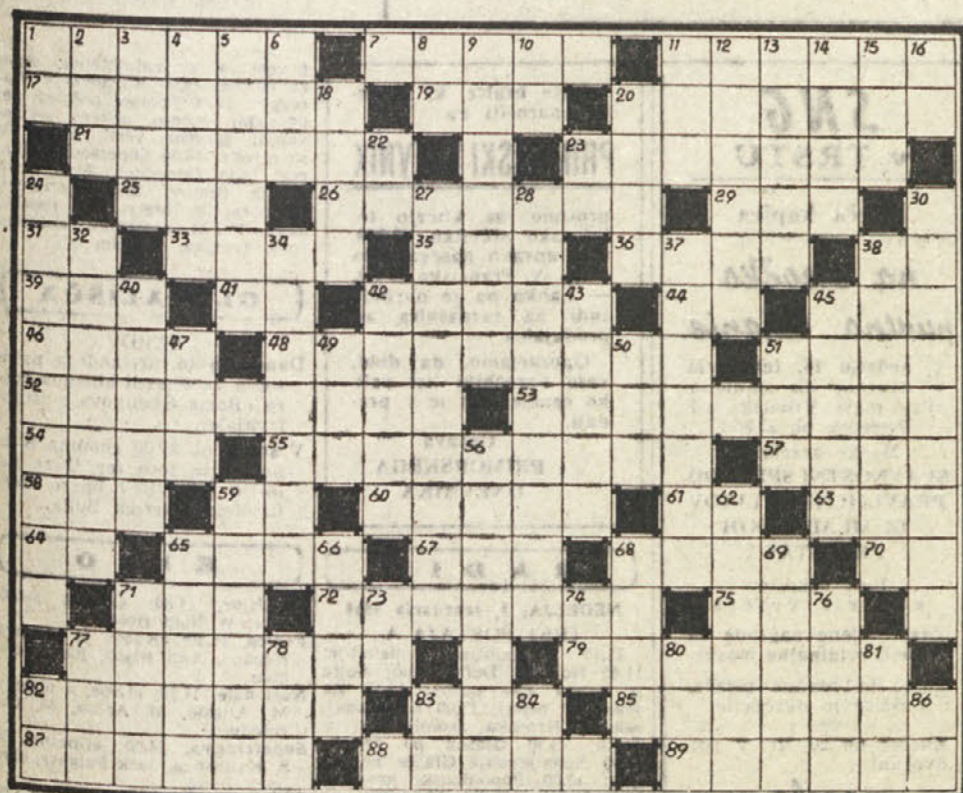
AME Z. Ste podjetna, impulzivna in dosledna. Pa čeprav vam pomaga, da ostanete na začrtani poti, pa čenar je vama ta ali ona stvar hoče z lepimi mislimi in predstavo.

Prav lepo Vas pozdravlja

vami zavajati od osvobodene smeri. Tega stanja nikoli ne obžalujete, ker vidite na koncu, da je bilo vaše ravnanje pravilno. Če se jezite, tega ne pokažete, temveč zadrti srce v sebi. Ker ste precej občutljivi, ste tudi hitro užaljena. Ne smete pa vsako stvar primerjati z neko drugo in tako vse posploševati. Isto velja tudi za razne dogodke. Ste dobrodušna in priškočite pretehtajte. Znanje ravnanja z denarjem in dajete pretehtajte. Utrjujte se z gojenjem fizikulture. Trudite se, da vedno izpolnite tisto, kar obljubite.

PEDRO. Pisava govori o človeku, kateri je zelo občutljiv in ima smisel za lastna ustvarjanja pri in izvirno poklicnega dela. Vaša volja bo imela vedno pozitivno smer, če jo bo vodil premislek. Pri velikih idejah se pred pričetkom izpeljave v otipljivo obliko posvetite tudi z drugimi. Za doseganje cilja, katerega ste si postavili, skrbno izberite sredstva; od pravilne izbire pa namreč predvsem odvisno, koliko časa bo imela vaša uspeha. Z delom na socialnem področju boste imeli velike ne uspehov. Studij narave pa vam bo po izvestnosti nem delo prinesel sprostitve, Pazite se nastanka krivice.

KRIŽANKA

Besede pomenijo:
 VODORAVNO: 1. vrsta bankovca; 2. ustanova, organizacija; 3. rusko moško ime; 4. Egipci; 5. prebivalce glavnega mesta evropske države; 6. največji sesalec; 8. znak za aluminij; 9. hišna instalacija; 10. del kolesa; 11. bivanje, bisto; 12. del, kar je umerjeno; 13. delavec na solinah; 14. izognitve; 15. nedelaven; 16. igralna karta; 18. arabski ples; 20. časovna enota; 22. akor; 23. grška črka; 24. vrsta žganja; 27. izvir, samorastel; 28. len, postopaki; 30. zmanjšanje delovnega elana; 32. istovrsten, enoten; 34. mesto v Maroku; 37. desetletje; 38. podoficirski čin; 40. tuje žensko ime; 42. pičlo odmerjeno, stiskasto; 43. nekdanji prebivalci na naših tleh; 45. moško ime; 47. del hoda; 48. pritok Volge; 50. del; 51. vprašalnica; 56. nimfa, ki je po verovanju starih Germanov živela v Renu; 59. vodni pojav; 62. vrtnina; 65. hrup, trušč; 66. moško ime; 68. brez nje ne moremo tihati; 69. mesto v Italiji; 71. lepe; 73. merska enota; 74. vas pri Ljubljani; 76. gorovje v Indiji; 77. sladkovodna riba; 78. poljska cvetlica; 80. kratka za nova ekonomska politika; 81. tovarna zdravil v Sloveniji; 82. znak za berilij; 83. okrajšava za lanskega leta; 84. reka v Sibiriji; 86. osebni zaimsek.

RESITEV KRIŽANKE iz prejšnje številke:
 VODORAVNO: 1. prizidek; 2. diameter; 15. rodina; 16. ro. 18. Kr. 20. kateri; 21. ožina; 22. naboren; 25. Lerax; 26. Zila; 27. potopisec; 28. razi; 29. oče; 31. jedilen; 33. Nin; 34. re. 35. Bu; 37. vitar; 38. tok; 40. ja; 41. Krilon; 44. nit; 45. lakota; 47. ovirani; 48. zepori; 49. skopar; 50. tul; 53. kapalo; 55. ol; 56. lak; 57. lačen; 59. din; 60. 62. bas; 64. velavim; 66. ker; 67. enak; 69. betoniram; 70. hali; 71. rival; 73. senator; 74. Malik; 75. onemim; 77. ti; 78. ID; 79. terase; 80. naloniti; 81. instinkt.

NAVPICNO: 1. Prozor; 2. ročice; 3. idile; 4. Zina; 5. Ina; 6. da; 7. krater; 8. dreser; 9. ak; 10. Mal; 11. eter; 12. teran; 13. erozija; 14. risana; 17. obo; 18. krilat; 22. noj; 23. opti; 24. Nem; 30. tulipan; 32. ropis; 35. bivol; 36. gorak; 38. Lapad; 39. koran; 42. rok; 43. Var; 45. lak; 46. til; 49. slatina; 50. taloni; 51. učena; 52. leviti; 54. obelisk; 55. Oberon; 57. leteti; 58. narodi; 61. briket; 63. Sa; 64. ves; 65. mar; 66. Kalan; 68. kamo; 70. Bari; 72. lio; 74. met; 76. mi; 79. TS.

OB PREDLOGU TRŽAŠKE TRGOVINSKE ZBORNICE ZA RAZVOJ KMETIJSTVA

G. dr. Rustia Traine je na nekaj pozabil: da na našem področju že živi 6.000 kmetov

Načrt, ki ga je pripravila zbornica, je političnega značaja, ker v glavnem predvideva, kako bi v kmetijstvo vključili 3.000 ezulov-kmetov

V obravnavi gospodarskih problemov, ki so bili nakažani v znanem poročilu predsednika tržaške trgovinske zbornice prof. Luzzatta Fegiza, se je oglasil tudi od vladnega gen. komisariata imenovani »zastopnik« naših kmetovalcev, da javno pove, v kako hudem položaju je kmetijstvo na tržaškem področju in kaj bi bilo treba storiti, da bi rad dobil oporo v novem članstvu, ki bi nekaj zalego. Ve, da med našimi kmetovalci te opore ne bo nikoli našel in zato je prišel na genialno idejo: v kmetijstvo absorbirati 3000 ezulov-kmetov in vsi problemi, ki ga težijo že vsa povojna leta, bodo hlaenkati rešeni.

Toda kot smo že poudarili, to ni gospodarsko, to je politika. Da preciziramo, umazana politika, ki jo bomo razkrinkali tudi v strokovni kritiki kmetijskega gospodarskega načrta trgovinske zbornice. Naš današnji namen je bil samo, kot smo že v začetku omenili, da pokažemo našim kmetovalcem, kdo je in kako štiti interese kmetov tržaškega področja g. dr. Rustia Traine, ki na papirju zastopa in predstavlja več kot 6000 kmetov ljudi.

LONJER

Po devetih mesecih je bila končno spet vzpostavljena avtobusna zveza med mestom in našo vasjo. Novi avtobusi vozijo do Podlonej, tu pa je treba prestopiti v manjši in stare, ker novi ne morejo skozi tunel oziramo pod most na Lonjerski cesti. Seveda to ni prav prijetno in bi bilo treba zato pomisliti, da bi most povišali in razširili ali pa da bi znižali cesto. Vsekar pa bi treba to vprašanje, ki spada v pristojnost občine in železniške direkcije, čimprej načeti.

V zvezi z novo avtobusno progno, ki je sedaj v sklopu urbanističnih prog, naj omenimo še to: na avtobusne ne morejo mehanike z vrči ali kolesarji. Zeleni bi, da bi avtobusno podjetje poskrbelo, da bi se tudi to vprašanje na en ali drug način rešilo. Najbolje bi bilo, da bi vsa ta vprašanja razčistili s predstavnikom avtobusnega podjetja, ki ga vabimo v vas, da se o vsem tem sodelimo na vašem sestanku.

ŠČEDNO

Ko je Franc Miklus iz Ščednega te dni obnavljal vinograd, je odkopal kosti treh italijanskih vojakov, ki so izgubili življenje v prvi svetovni vojni in so jih pokopali: kar na njivi. O najdbi so obvestili števerjanke oronike; ki so prišli na kraj sam v družbi vojaškega duhovnika. Kostni so pobrali in jih odnesli v oslavo, sko kostonce.

GABROVEC

Pred vojno, po vojni in tudi sedaj je naša vas med najbolj zapuščenimi v zgornji občini: Zgradili so ljudsko hišo, okoli nje pa raste robida, tako da ne bi bilo prav nič čudnega, ko bi lepega dne prišel vaš kakešen modras. Poti v ograde so v zelo slabem stanju, prav tako tudi pot, ki vodi proti trbiški avtocesti oz. križu. Nujno bi bil potreben popravljalni klanec proti Celivni, kamor gonijo na pašo živino skoraj vsi vaščani. Tudi prostor, kjer je bil nekdanji kaš, bi lahko nekoliko lepše zasuli z zemljo in posadili travo, kar prav gotovo ne bi veljalo dosti denarja. Se bi lahko omenjali naše zahteve, toda znanovoljni bi bili, ko bi občinska uprava vsaj v našem področju razumevala, da potrebujemo našo vas.

VELIKI REPEN

Poti, ki vodijo v hribe, so v zelo slabem stanju, saj so

razorane in razkopane kot ne pomimo. Tudi pot, ki vodi iz naše vasi na Zagradec, je zelo slaba in bi jo bilo treba nujno popraviti. Ta pot, ki veže našo vas z Malim Repnom, je pomembna predvsem iz turističnih razlogov, saj je vse več izletnikov, ki radi zahajajo v doline za Zagradcem.

Omenimo naj tudi, da so delavci podjetja Milič z Opčin začeli popravljati zidove ob cesti proti Briščikom. Onkraj občinske meje pa je pot v takem stanju, da se bog umili! Cestničje je polno z blatom nepopolnih luknji, ki zamažejo avto tako, kot da vozi po najslabših kolovozih. Kaj je čista zgornjska občina, da to čisto popravi?

Vprašanje streljaca za vasjo še ni rešeno. Zvedeli smo, da je že bil napovedan ogled, toda ker ni bilo predstavnikov vojske, je stvar padla v vodo. Zares skrani čas, da se za deva že enkrat reši!

BRIŠČIKI

V našo vas prihaja vedno več izletnikov, ki si radi ogledajo našo znamenito jamo. Pred zadnjim snegom se delavci Selad, ki kopljejo v jami, našli v plasti pepela okrog 30 kg človeških in živalskih kosti, za katere pravijo, da so stare več desetletij. Med temi kostmi so našli tudi človeško stegenico, ki bi morala pripadati najmanj dvajseti pol metra visokemu človeku. To stegenico so tržaški strokovnjaki poslali v Padovo, da ugotovijo kako in kaj. Odkritje človeških kosti iz prazgodovinske dobe utegne močno povečati ugled, ki ga naša jama že zdaj uživa v svetu. V spominsko knjigo se je doslej vpisalo poleg številnih Italijancev tudi mnogo Avstrijcev, Nemcev, Jugoslovancev, Francozov, Svitcarjev in celo nekateri iz naše države.

Hudo pa občasno pomanjkanje telefona, za katerim posebno izletniki kar naprej vprašujejo. Skrajni čas je, da ga napeljejo! Tudi vprašanje šole še ni rešeno, vprav imamo opremljeno učilnico, v katero bi se lahko takoj vselilo 13 otrok. Res ne moremo razumeti, zakaj nam občina ne dodeli učitelja, posebno še, ko vemo, da veljajo za italijansko šolo na Proseku postajali povsem drugačni kritični.

Poslovanje ambulatorija INAM na Opčinah, je precej razsežen, saj obsega poleg Opčin tudi Bane, Ferluge, Trebe in v republiško občino. Upoštevati moramo tudi dejstvo, da so Opčine po zadnji vojni, zlasti pa v zadnjih letih izredno narasle in da se danes kosajo s prebivalstvom malega mesta. Za ves ta okoliš je na razpolago en sam ambulatorij INAM — in torej tudi en sam zdravnik. Popolnoma razumljivo je, da zahaja v ta ambulatorij vsak dan mnogo ljudi, ki iščejo zdravniško pomoč. Ni čudnega torej, da za te ljudi dostikrat ni dovolj prostora v majhni veži ambulatorija. Kot je znano, je omejen ambulatorij v malem poslopju Davan zve vile. Vrata v vežo vodijo neposredno z vrta in veža ni v zimskem času, ko razširja najhujša burja in ko toplomer pada precej pod ničlo, ni ogrevana. Ogrevajo jo kvečemu bolniki, ki stoje stisnjeni drug ob drugem, več ali manj vzporedno, v nevoljni prostori. Kjer je precej vlažen, saj je na obojni strani, kamor le redko kdaj posije žarek sonca, je v hladu pripravljen, da se v njem zdravstveno stanje kvečemu jemlje se poslabša. To velja zlasti za tiste bolnike, ki imajo mrazlo.

O tem vprašanju so se poročali razni časopisi, menda so o njem govorili tudi na sejah sedaj razpisane občinskega sveta v Trstu — in ako nas spomin ne vara, se je za rešitev tega perečega vprašanja zanimal tudi »skrbstven« zavod Novo delavske zbornice CGIL. Toda doslej ni se nobene rezultata. Govorice krožijo, da bodo ambulatorij letos prenesli v neko novo poslopje v središču Opčin. Kar menda v resnici drži. Toda to vprašanje je resno, je pereče tudi danes, kot je bilo pereče že včeraj. Sedaj je zima in je treba posvetiti mnogo več pozornosti bolnikom nego v poletnem času. Če bolnik čaka v polnem lepega vremenu na prestop, preden pride na vrsto »zdravniški pregled to se ni tako hudo, toda če mora čekat sedaj, ko je mraz na snegu ali dežju in burja, je vprašanje povsem drugačno, kriče in ga je treba nujno rešiti. In na to danes se enkrat opozarjajo tiste, ki so odgovorni za poslovanje bolnišniških blagaj.

Pa še nekaj v zvezi z omejenim ambulatorijem. Ko smo že pre, omenili, je za vsaj opinski okoliš na razpolago en sam zdravnik. Ta sprejema od 11. do 12.45. Seveda se včasih omejen urnik zavleče tudi na kasnejši čas, kajti v tako kratkem času ni mogoče pregledati vseh bolnikov. Za mnoge delavce in tudi uradnike ni omejen urnik prav nič prikladen. Če morajo na zdravniški pregled ali imajo kak drug opravilo v bolnišnici ambulatorija, morajo po nepotrebnem čakanje v dolgih vrstah, kar je za bolnike skrajno neprimerno.

Gospod Križman pa je kljub svojim 78 letom ob pesmi se mladinskih svež in bistri. Hotel se je še enkrat izživeti ob slovesu s pesmijo, ki je z njo služil bogu in narodi in iz katere izhajajo sporočila, »Slna je nosil vse življenje; »Slna je bogu na visavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje«.

Pa še nekaj o otroškem vrtcu. Na Opčinah imamo lepo urejen in moderno opremljen otroški vrtec in vanj zahaja mnogo otrok. Toda letos se danega nekaj povsem neobičajnega. Pogosto je otroški vrt zaprt. Pravijo, da se naprave za centralno ogrevanje poslopost pokvarijo. Razen tega pa slišimo še druge razloge, namreč da občinska uprava v Trstu ne pošilja redno zadostne količine kuriva. Mi ne vemo, katero izmed dveh opravil je resnično, vemo samo to, da vrtca ni — in to žal prepogosto dolga. Zato so pristojne oblasti zdalek zadevo preiskati. Vsekar pa moramo priznati, da je izgovor ali kakor ga se hočemo imenovati, glede okvar pri centralni kurjavi manj zjeto, saj so naprave nove. Če ima oskrbo nad temi napravami neveden roka, to je drugo vprašanje. Bolj verjetno pa je, kako pravijo Opčinci, da je pogosto zapiranje vrtca tudi ena izmed posledic ekonomske uprave v tržaški občini. Vsekar pa privarujemo, da bo občinska uprava v Trstu čimprej obrazložila vzroke zapiranja otroškega vrtca. To prikaže — lahko rečemo — vsa opinska interesirana javnost.

M. D.

OSLAVJE

Goriški kmetijski konzorcij je organiziral tečaj za traktoriste. Obiskuje ga okrog trideset moških z Oslavja, iz Standreža, Iščine in Sv. Roka. Iz naše vasi jih je 12. Vadijo jih v upravljanju vseh traktorjev. Tečaj, ki se je pričel pred enim tednom, bo trajal en mesec. Zaključil se bo v Izpiti. Kdor jih bo opravil z uspehom, bo prejel sferosko knjižico, za traktorje s spornicami, ki vozijo z maksimalno hitrostjo 15 km na uro, ni potreben šoferski izpit.

ŠTANDREŽ

Pokopali smo 86-letno Ivanu Mučič, poročeno Brisko. Pokojnica je dolgo bolela zaradi hude bolezni, ki ji je priredila ni življenja. Pokopali smo jo na domačem pokopališču ob veliki udeležbi vaščanov. Bila je zavedna ženska in je kljub svoji starosti zelo rada čitala. Svojem izre, kamo naše sožalje.

PEVMA

Ob veliki udeležbi vaščanov so v sredo položili k večnemu počitku 75-letno Katarino Komavli iz Pevme. Pokojnica je bolela že več mesecev. Bila je zavedna ženska, ki je dobro vzgojila tudi svoje tri hčere. Zvesto je čitala napredni tisk, saj ji je bila domača zemlja. Sorodnikom izražamo naše najgloblje sožalje.

PREKLETARJEKA

(Nadaljevanje sledi)

divenstvo v Badgasteinu: sm
na moške; 15.00 Karneval v
reglju; 16.00 Sportni pregled:
posredni prenos nekega tek
vanja; športne vesti; 17.00
za otroke; 18.00 Supersonični I
rus; 18.45 Telematch; 20.00 Izr
ki iz filmov; 20.50 Carose

22.05 Veliki umetniki: «Barni
sova zavesa», telefilm.

VERDI
Danes ob 16. uri: zadnja pri-
stava za čnevi abnoma o
re «Boris Godunov» z
izvajalci.
V sredo ob 20.30 abnoma B
partije in lože izr. C za
«Klopovitev opere «
fistofee Arriga Boita.

KINO
Excellsor, 14.30: «Zadnji so-
la», William Holden.
Lancelo, 14.30: «Kadar je ljub-
romani, Ann Blyth, Paul Ne-
ma.
Nacionalne, 14.30: «Lepe, a ubo-
R. Alen, M. Arena, M.
rotato.
Supercinema, 14.00: «Ubežnik
S. Kvintina, Jack Palance, E.
Filodrammatico, 14.00: «Oko
o», Kurt Jurgens.
Gratiello, 14.00: «Off Lim-
«(vojakom prepovedano),
Lemmon in K. Grant.

Astra Rojan. 14.00: «Gospo-
zakona», G. Cooper, D. Mc
re, H. Perkins.
Capitol. 14.30: «Sisi, mlada o-
rica», R. Schneider, technic
Cristallo. 14.00: «Orožje s-
Stewart Granger, R. Fleming
Alabarda. 14.00: «Venera iz C-
roneja», J. Sernas in M.
rotti.
Aldebaran. 14.00: «Zunaj Mon-
se», Cornel Wilde, Donna

Arstina, 10.00 i 11.30: «Marco
Oro, pan y vino, Pablito Ca
Oro, 14.00: «Na dnu stekleni
Armonia, 14.00: «Tropski zakl
Nov variete.
Aurora, 14.00: «Zdravnici in
in rovniki, M. Mastrolanni, V.
Sica, L. De Luca, M. Mori
A. Sordi.
Gabaldi, 14.30: «Vohnstvo
Tokius, R. Wagner, J. Collie
Ideate, 4.00: «Rita-Fifi,
Sicil, Darlo Fo, Franca Ram
Impeto, 15.00: «Zdravnici na s
Rodius, D. Bogarde
Italia, 14.00: «Spogledijvka
rissa, M. Allasio, R. Salvat
Moderno, 14.00: «Tam gori
nekdo ljubia, P. Newman
R. Angeli

Savona, 14.00: «Duša in me»
D. Keer, R. Mitchum, ted

Viale. 14.30: «Planet zele-
pekla», J. Davis, B. Turner.
poldne ob 10. in 11.30: «To-
linos», Walt Disney.

Vitt. Veneto. 14.00: «Noči Kr-
rlj», Giulietta Masina, F.
rler, F. Marzi, D. Gray,
Nazzari.

Belvedere. 14.00: «Črni šot-
technicolor.

Marconi. 14.00: «Esa nama ve-
ljubežena», Kim Novak,
Chandler.

Massimo. 14.00: «Ziveli idola-
ve Forrest.

Novo cine. 14.00: «Nove dogo-
ščine Paperina in prijatelji»
technicolor.

Odeon. 14.00: «Susanna tutta i-
na», Marisa Allasio.

KALINA

ine KALIN, HROVATIN.
C in PIEMONTESE

VALA
razih sozalja ob bridki iz-
moža in strica

DOČEVARIA

n sorodnikom, prijateljem
 vetja ter vsem ki so na
 spomin pokojnika in ga
 osebnia zahvala gg. zdrav-
 ant, oddelka tržaške sploš-
 nu nego.

je po kratki bolezni za-
oče, ded, praded in brat

COK
y Lonjerju
no: otroci KARLA, ALBI-
ANTONIJA, ANDREJ in
lo sorodstvo.

58.

I. 1958 v cvetu svoje
ustil preljubljeni sin

ri iz domaće hiše v

RŠI, brat RINO s so-
DRAGA in FANI, stric
borga.
